

ויתרה על כבודה

מאת יוסי מלמן

בשיחות השלום שנערכו בוואי פלנטיישן, התעקש נתניהו שפולארד ישוחרר כחלק מההסדר עם הפלשתינאים. הנשיא קלינטון נטה להסכים, אך ראש הסי-איי-אי אז, ג'ורג טנט, הטיל את מלוא כובד משקלו, איים בהתפטרות וקלינטון נסוג.

פולארד הוא לא האזרח האמריקאי היחיד מאז שנות ה-80, שהואשם בריגול ונידון לתקופת מאסר ממושכת, אבל היו מרגלים נקלים ממנו שגרמו נזק רב יותר לאינטרס הלאומי האמריקאי. בוגדנותו של איש הסי-איי-אי אולדריך איימס איפשרה לברית המועצות ולרוסיה לחשוף סוכנים שפעלו למען ארה"ב ולהוציאם להורג - אבל פולארד הוא היחיד שהאמריקאים מתעמרים בו. אפשר שזה מכיוון שהוא ריגל למען מדינה ידידותית ועלובת של האמריקאים צורב יותר. ובכל זאת, קשה לקבל ולהבין את תאוות הנקם האמריקאית ביחס אליו. יש בה משהו לא רציונלי. דבריו של השגריר ג'ונס הם חסרי נימוס, משוללי טקט דיפלומטי ומשקפים את הפתולוגיה האמריקאית הזאת, השואפת לגרום לכך שפולארד לא יזכה לעולם בחנינה. אף שכבר התנצל - השגריר ראוי לכל גינוי. בכך שממשלת ישראל עוברת על דבריו לסדר היום היא מוסיפה חטא על פשעיה כלפי פולארד.

פורסם לראשונה ב"הארץ" 25/05/07

* הבהרת הועד לשחרור יהונתן פולארד:

השקרים על כך שיהונתן פולארד "מכר" סודות ו"בגד" במדינתו מופצים כבר כל כך הרבה זמן עד שיש להם כבר חיים משל עצמם. אפילו המחבר של מאמר זה, שבדברים אחרים קיבל מידע נכון, בלע את השקרים. **האמת היא בדיוק הפוכה:**

1. יהונתן פולארד לא מכר סודות למפעיליו. בשנת 1998 ממשלת ישראל סוף סוף הודתה והכירה שיהונתן פולארד הוא סוכן מוסמך שעבד למען המדינה. סוכן "משגר" או "מעביר" מידע לקצינים המפעילים אותו. סוכן לא מוכר מידע למדינה אותה הוא משרת! אפילו השופט ששפט אותו הכיר בכך שיהונתן היה אידיאולוג ולא שכיר חרב, והוא סירב לגזור עליו קנס כספי, כפי שהוא היה עושה אם יהונתן היה מרויח כסף מפעולותיו למען ישראל.
2. יהונתן פולארד לא הואשם בעבירה של בגידה בארצו. הוא מעולם לא הואשם או הורשע בבגידה, שהיא עבירה המוגדרת על ידי החוקה האמריקאית כ"סיוע לאויב בשעת מלחמה". העבירה היחידה בו הואשם יהונתן היה סעיף אחד של העברת מידע מסווג לבת ברית, ללא כוונה לפגוע בארה"ב. זהו האישום הכי קל בריגול, והעונש המקובל לעבירה כזו הוא בין שתי שנים עד ארבע שנים של מאסר. יהונתן הוא האדם היחיד בהיסטוריה של ארה"ב שנגזר עליו מאסר עולם על עבירה זו.

מדינה שמכבדת את עצמה היתה מזמנת את שגריר ארה"ב למשרד החוץ ודורשת ממנו להבהיר את דבריו הבוטים. אבל ישראל היא מדינה שחדלה מזמן לכבד את ריבונותה, ויתרה על עצמאותה המחשבתית ושיעבדה את רצונה לזה של ואשינגטון. היא מסרבת להיענות להצעת סוריה לנהל עמה מו"מ מחשש שתעורר עליה את זעם הממשל האמריקאי. היא נכנעה לתכתיב האמריקאי והקימה במשרד הביטחון אגף מיוחד לפיקוח על היצוא הביטחוני, אך ורק משום שארה"ב תבעה זאת. ואלה הן רק שתי דוגמאות מני רבות בשנים האחרונות להתרפסותה של ההנהגה המדינית והביטחונית לפני הפריץ מוואשינגטון.

לנוכח זאת, לא מפתיעה התגובה המגומגמת של ירושלים לדבריו הבלתי נסבלים של השגריר ריצ'רד ג'ונס, בשבוע שעבר, שאמר על המרגל ג'ונתן פולארד: "העובדה שהוא לא הוצא להורג מראה שהוא נהנה ממידת הרחמים". במלים אחרות - פולארד, בני משפחתו וממשלת ישראל, שהפעילה אותו, צריכים להיות אסירי תודה על העונש "הקל" שקיבל.

ג'ונתן פולארד מכר את סודות ארצו תמורת בצע כסף למפעיליו בישראל. [לא נכון!] * הוא בגד במדינתו. על כך אין עוררין. [לא נכון!] ראו הבהרה של הועד לשחרור פולארד למטה[*]. הוא נידון בשל כך לפני 21 שנה לעונש כבד של מאסר עולם.

לממשלת ישראל יש לא רק אחריות שילוחית ומוסרית לגורלו של הסוכן שלה. יש לה גם תרומה נכבדה לעובדה שהוא נמק בכלא. זה החל עם החלטתו החפוזה של אליקים רובינשטיין - אז הציר המדיני בשגרירות וכיום שופט בית המשפט העליון - לסלק את פולארד ממתחם השגרירות, שבה ביקש מקלט. אפשר היה להחזיק בו שם, כפי שהאמריקאים החזיקו בשגרירותם במוסקווה אזרחים סובייטים, שביקשו מקלט מדיני. אפשר היה לטעון שלפי חוק השבות הוא אזרח ישראלי - מה גם שמפעיליו העניקו לו כבר קודם, בחשאי, דרכון ישראלי. יכול להיות, שבסופו של דבר ישראל היתה נאלצת להסגירו, אך זה היה צריך להיעשות תמורת הבטחה להפחתת העונש.

גם לאחר שהוסגר, באופן כה מביש, ונעצר, ישראל היתה יכולה עדיין לסייע להקל בעונשו - למשל, כתנאי לשיתוף פעולה מצדה בחקירתו. ישראל סיפקה לארה"ב את אלפי המסמכים שקיבלה מידי, ובכך סייעה להפללתו, ללא כל תנאי או תמורה. גם בהמשך, מנהיגי ישראל וראשי קהילת המודיעין לא ממש יצאו מגדרם כדי להשתדל במוסדות השלטון ובסוכנויות הביון האמריקאיים למען חנינה לפולארד.

היחיד שכמעט שהשיג זאת היה ראש הממשלה בנימין נתניהו. ב-1998